

ΚΡΑΤΙΚΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΠΙΑΝΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

#mousikipantou

5 ΚΟΝΤΣΕΡΤΑ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ

Ludwig van Beethoven

Βλαδίμηρος Συμεωνίδης
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

Θοδωρής Τζοβανάκης
Αναστάσιος Πάππας
Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου
Πιάνο (Παρασκευή, 5/12)

Βασίλης Βαρβαρέσος
Δημήτρης Τουφεξής
Πιάνο (Σάββατο, 6/12)

ΕΡΓΑ
Παρασκευή, 5/12
Κοντσέρτο για πιάνο αρ. 1, 2, 4

Σάββατο, 6/12
Κοντσέρτο για πιάνο αρ. 3, 5

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ & ΣΑΒΒΑΤΟ

◇ **5&6.12.2014** ◇

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ Α.Π.Θ

ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ 20.30

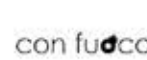
ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: 15€, 9€
25€, 15€ (για τις δύο μέρες)
ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ:
Εκδοτήριο Κ.Ο.Θ.
(Πλ.Αριστοτέλους) 2310 236990
Ισχύει η Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων

ΧΩΡΗΓΟΣ ΦΙΛΟΣΕΦΙΑΣ ΚΟΘ

ΧΩΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΧΩΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΦΠΘ

Καλλιτεχνικός Διευθυντής Γεώργιος Βράνος
Αν. Διοικητική Διευθύντρια Κέλλυ Μιμηκοπούλου

Ειδικό Ταμείο Οργάνωσης Συνουλιών (Ε.Τ.Ο.Σ.) της Κ.Ο.Θ.

Πρόεδρος Κωνσταντίνος Ζέρβας
Αντιπρόεδρος Δόμνα Ευνουχίδου
Μέλη Μαρία Βοζίκη, Μιχάλης Λαπιδάκης, Ευσταθία Μαυρίδου-Γκουτζικά

ΜΟΥΣΙΚΟΙ Κ.Ο.Θ.

Α΄ ΒΙΟΛΙΑ *Εξάρχοντες* Σ. Παπάνας, Α. Σουσαμόγλου *Κορυφαίοι Α* Γ. Πετρόπουλος, Θ. Πατσαλίδης *Tutti* Ε. Παπαδημήτρης, Ε. Δελφινόπουλου, Κ. Αρχοντής, Γ. Κανδυλίδης, Α. Παπανικολάου, Γ. Παπά, Μ. Σπανού, Ε. Ταλακούδη, Χ. Λαζαρίδου, Γ. Γαρυφαλλάς, Έ. Λάππας, Σ. Κακάμπουρας, Ρ. Εφίμοβα-Ποπαλίδη **Β΄ ΒΙΟΛΙΑ** *Κορυφαία Α* Α. Τζίμα *Κορυφαίοι Β* Α. Τζιαφέρης, Ν. Μπόγκοραντ *Tutti* Μ. Τοπταΐδης, Θ. Θεοδωρίδης, Δ. Παπαστεργίου, Ι. Both, Ε. Κουζώφ, Π. Μυλαράκη, Ε. Αδαμόπουλος, Μ. Εκλεκτού, Γ. Κουγιουμτζόγλου, Μ. Μιχαηλίδης, Ί. Σελαλμαζίδης, Ί. Συμονίδου, Α. Μισυρλή, Ν. Τσανάκας, Ι. Τοπούρια **ΒΙΟΛΕΣ** *Κορυφαίοι Α* Ν. Νικολαΐδης, Χ. Σεϊρά *Κορυφαίοι Β* Α. Πορίχης, Α. Βόλτσι *Tutti* Φ. Ποπικά, Ε. Παραλίκα, Χ. Βλάχος, Κ. Μητροπούλου, Β. Θεοδωρίδου, Δ. Δελφινόπουλος, Ρ. Τερζιάν, Δ. Φωτιάδης, Π. Μεταξάς, Θ. Σουργκούνης **ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΑ** *Κορυφαίοι Α* Β. Σαΐτης, Α. Χανδράκης, Ν. Γκουντίμοβ *Κορυφαία Β* Λ. Μανώλα *Tutti* Β. Δάβαρης, Δ. Πολυζωΐδης, Γ. Στέφος, Χ. Γρίμπας, Μ. Ανισέγκου, Δ. Αλεξάνδρου, Ι. Κανάτσου, Ζ. Στέπιτς **ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΑ** *Κορυφαίος Α* Χ. Χειμαριός *Κορυφαίοι Β* Γ. Χατζής, Η. Σουμελιδης *Tutti* Ε. Μπουλασίκη, Ε. Παντελίδου, Λ. Κυρίδης, Μ. Σαπουντζής, Γ. Πολυχρονιάδης, Α. Παρθενάκη **ΦΛΑΟΥΤΑ** *Κορυφαίοι Α* Ν. Δημόπουλος, Ό. Γκόγκας *Κορυφαίοι Β* Γ. Ανισέγκος, Μ. Χατζή, Ν. Ζήσης *Tutti* Ν. Κουκής **ΟΜΠΟΕ** *Κορυφαίοι Α* Δ. Καλαξίδης, Δ. Κίτσος *Κορυφαίοι Β* Γ. Τσάγιας-Ραζάκοβ *Tutti* Π. Κουγιουμτζόγλου **ΚΛΑΡΙΝΕΤΑ** *Κορυφαίοι Α* Κ. Παπαδόπουλος, Χ. Γραονίδης *Κορυφαίος Β* Α. Σταυρίδης *Tutti* Β. Καρατζίβας **ΦΑΓΚΟΤΑ** *Κορυφαίος Α* Γ. Πολίτης *Κορυφαίοι Β* Κ. Βαβάλας, Μ. Πουλιούδη *Tutti* Μ. Ηλιοπούλου **ΚΟΡΝΑ** *Κορυφαίος Α* Τ. Ελευθεριάδης *Κορυφαίοι Β* Β. Βραδέλης, Π. Φειζός *Tutti* Δ. Δεσποτόπουλος, Ν. Μήτρος **ΤΡΟΜΠΕΤΕΣ** *Κορυφαίοι Α* Σ. Παπαδόπουλος, Γ. Νέτσας *Κορυφαίος Β* Γ. Λασκαρίδης *Tutti* Δ. Κουρατζίνος **ΤΡΟΜΠΟΝΙΑ** *Κορυφαίοι Α* Φ. Στεφανίδης, Α. Ντάνες *Κορυφαίοι Β* Φ. Δράκος, Γ. Κόκκορας *Tutti* Ε. Μπαλάς **ΤΟΥΜΠΑ** *Κορυφαίοι Β* Γ. Τνιακούδης, Π. Γεωργιάδης **ΤΥΜΠΑΝΑ** *Κορυφαίοι Α* Δ. Βίττης, Β. Αφανάσιεβ **ΚΡΟΥΣΤΑ** *Κορυφαία Β* Β. Χουζούρη *Tutti* Ε. Αγγουριδάκης, Ν. Μιχαηλίδου **ΑΡΠΑ** *Κορυφαία Α* Κ. Γίμα **ΠΙΑΝΟ** *Κορυφαία Α* Μ. Λιακοπούλου | *Έφορος Κ.Ο.Θ.* Ε. Μπουλασίκη *Βοηθός Εφόρου* Μ. Ηλιοπούλου
Οι μουσικοί της Κ.Ο.Θ αναφέρονται με σειρά αρχαιότητας

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΗΣ Κ.Ο.Θ.

Γραμματεία Μ. Νιμηή *Γραμματεία Καλλ. Διεύθυνσης - Εκπαιδευτικά Προγράμματα* Μ. Παπακωνσταντίνου
Υλοποίηση Καλλ. Προγραμματισμού Φ. Χατζησίμου *Προβολή & Επικοινωνία* Σ. Ιωαννίδης,
Ν. Κυριακού *Μουσική Βιβλιοθήκη - Αρχείο* Θ. Καραμανίδου *Λογιστήριο* Μ. Αδάμος, Έ. Τερζή
Ταμείο Ε. Παράσχου, Γ. Κοκλήν *Φροντιστές* Π. Γιάντσης, Γ. Νιμηής

Συντονισμός ύλης Σάκης Ιωαννίδης
Σχεδίαση dolphins // communication design
Εκτύπωση Κεθεά Σχήμα + Χρώμα

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΚΑΙ Η ΒΙΝΤΕΟΣΚΟΠΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΑΥΛΙΑΣ.
ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΑΝΩ ΤΩΝ 6 ΕΤΩΝ.

Βλαδίσμιρος Συμεωνίδης ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

Από το 2001 διδάσκει διεύθυνση ορχήστρας στο Κ.Ω.Θ. Ίδρυσε την ορχήστρα δωματίου Contra Tempo. Από το 2006 έως το 2011 διετέλεσε Διευθυντής της Εθνικής Συμφωνικής Ορχήστρας της Ε.Ρ.Τ. Έχει συνεργαστεί με σημαντικές ορχήστρες και μουσικά σύνολα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, όπως την Ορχήστρα της Αυστριακής Ραδιοφωνίας, τις Κρατικές Ορχήστρες Αθηνών και Θεσσαλονίκης, την ΕΛΣ, κ.ά.

Θεοδωρής Τζοβανάκης ΠΙΑΝΟ

Ως σολίστ έχει συμπράξει με συμφωνικές ορχήστρες από την Ελλάδα, τη Γερμανία, τη Μεγάλη Βρετανία, την Αυστρία, την Ολλανδία, το Ισραήλ και την Ουκρανία. Έχει εμφανιστεί σε φεστιβάλ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση έχει ερμηνεύσει και ηχογραφήσει έργα των Δ. Μπρόουλου και Α. Ριάδη. Η τελευταία ηχογράφησή του περιλαμβάνει τραγούδια των Μπραχ, Σούπερτ, Γουλφ, Μέντelson και Σούμαν.

Αναστάσιος Πάππας ΠΙΑΝΟ

Έχει συμπράξει με όλες τις ελληνικές ορχήστρες και έχει συνεργαστεί με σημαντικές ορχήστρες του εξωτερικού και εξέχοντες μαέστρους. Παρουσίασε σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση το κοντσέρτο του Θ. Αντωνίου για πιάνο και ορχήστρα και σε πανελλήνια πρώτη το Κοντσέρτο KV414 σε fortepiano του Μότσαρτ και το Κοντσέρτο του Σίτκε με την Καμεράτα. Έχει ηχογραφήσει για ελληνικούς και ξένους ραδιοφωνικούς σταθμούς και την τηλεόραση.

Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου ΠΙΑΝΟ

Το ρεπερτόριο της εκτείνεται από τη μουσική Μπαρόκ μέχρι τη σύγχρονη κλασική μουσική και τζαζ. Έχει μελετήσει και παρουσιάσει το έργο του Μπαχ για ηλεκτροφόρα όργανα, έχει ερμηνεύσει έργα Σούμαν, Μπρόουλου, Σκαλκώτα, Παπαϊωάννου και έχει εμφανιστεί με ορχήστρες σε πολλές χώρες της Ευρώπης, στην Αμερική και τον Καναδά, ενώ έχει παρουσία και στον χώρο του τραγουδιού (Σμάλο, Ο Πλόκαμος της Αλταμίρα).

Βασίλης Βαρβαρέσος ΠΙΑΝΟ

Το 2014 διακρίθηκε στο διεθνή διαγωνισμό πιάνου George Enescu, ενώ το 2012 έκανε το ντεμπούτο του στο Carnegie Hall της Νέας Υόρκης και λίγο αργότερα έπαιξε προσκεκλημένος του Προέδρου των ΗΠΑ Μπάρακ Ομπάμα. Έχει δώσει ρεσιτάλ στο Fisher Hall της Νέας Υόρκης, στο Φεστιβάλ Αθηνών, στο Alice Tully Hall της Ν.Υ. προς τιμήν του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου κ.α., ενώ ήταν ο μικρότερος σε ηλικία (14 ετών) πιανίστας που κέρδισε τον διαγωνισμό Young Concert Artists στη Ν.Υ. Ολοκλήρωσε τις σπουδές και τη διδακτορική του διατριβή στη Σχολή Juilliard της Ν.Υ. Το 2012 ηχογράφησε το πρώτο του προσωπικό CD. Είναι συνιδρυτής του πιανιστικού σχήματος Fourtissimo και δραστηριοποιείται και ως συνθέτης.

Δημήτρης Τουφεξής ΠΙΑΝΟ

Πολυβραβευμένος, έχει συμπράξει ως σολίστ με τις σημαντικότερες ορχήστρες του κόσμου, έχει δώσει εκατοντάδες ρεσιτάλ σε Ευρώπη, ΗΠΑ και Ασία, ενώ έχει παίξει 10 φορές στον Λευκό Οίκο παρουσία του Προέδρου των ΗΠΑ και στον ΟΗΕ. Έχει συνεργαστεί με καταξιωμένους μαέστρους, όπως τους Μπερνστάιν, Μάατσελ, Σνάνιντερ, Καρτινίνο, Φιδετζή, Μιχαηλίδη κ.ά., σε ένα ευρύτατο ρεπερτόριο με έργα των Μπαχ, Μότσαρτ, Μπετόβεν, Ραχμάνινοφ κ.ά. Έχει διευθύνει την Κ.Ο.Θ., την Κ.Ο.Α., την Ορχήστρα Δωματίου κ.α., δίδαξε στο Μουσική Σχολή του Juilliard της Ν.Υ. Έχει ηχογραφήσει για το BBC και έχει στο ενεργητικό του εννέα CD, ενώ συνθέτει από έξι ετών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΑΥΛΙΑΣ

Λούντβιχ Βαν Μπετόβεν (1770-1827)

Παρασκευή 5 Δεκεμβρίου 2014

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ.1 ΣΕ ΝΤΟ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 15
ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ.2 ΣΕ ΣΙ ΥΦΕΣΗ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 19

Διάλειμμα

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ.4 ΣΕ ΣΟΛ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 58

Σάββατο 6 Δεκεμβρίου 2014

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ.3 ΣΕ ΝΤΟ ΕΛΑΣΣΟΝΑ, ΕΡΓΟ 37

Διάλειμμα

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ.5 ΣΕ ΜΙ ΥΦΕΣΗ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 73 «ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟ»

ΤΑ 5 ΚΟΝΤΣΕΡΤΑ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΤΟΥ ΜΠΕΤΟΒΕΝ

Το φιλόμυσο κοινό έχει τη μοναδική ευκαιρία να απολαύσει σε ένα διήμερο και τα 5 κοντσέρτα για πιάνο του Μπετόβεν, στο αποκορύφωμα των εκδηλώσεων του Φεστιβάλ Πιάνου Θεσσαλονίκης. Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, υπό τη διεύθυνση του Βλαδίσμιρου Συμεωνίδη, συμπράττει με 5 διακεκριμένους Έλληνες πιανίστες, που υπερτονίζουν τη γοητεία και τα μοναδικά χαρακτηριστικά της αριστουργηματικής γραφής του μεγαλοφυούς συνθέτη. Την πρώτη ημέρα ο Θεοδωρής Τζοβανάκης αναδεικνύει την εκφραστική δύναμη του πρώτου, ο Αναστάσιος Πάππας τα ζωηρά παιχνιδίσματα του δεύτερου και η Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου τον μελωδικό πλούτο του τέταρτου κοντσέρτου. Την επόμενη μέρα τη σκυτάλη παίρνει ο Βασίλης Βαρβαρέσος με τη θαυμαστή λεπτότητα του τρίτου και το διήμερο κλείνει με τον Δημήτρη Τουφεξή και την αυτοκρατορική μεγαλοπρέπεια του πέμπτου κοντσέρτου.

Νίκος Κυριακού

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ.1 ΣΕ ΝΤΟ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 15 (35΄)

I. Allegro con brio II. Largo III. Rondo. Allegro scherzando

Αν και το Κοντσέρτο σε ντο μείζονα είναι ουσιαστικά το τρίτο κοντσέρτο για πιάνο του Μπετόβεν, μετά το νεανικότατο κοντσέρτο του 1784 και το γνωστό ως «δεύτερο», οφείλει τον αριθμό ένα στο ότι ήταν το πρώτο κοντσέρτο που ο Μπετόβεν εξέδωσε. Η σύνθεσή του τοποθετείται μόλις κατά τα έτη 1796-1798, ενώ η πρεμιέρα του εικάζεται ότι δόθηκε στην Πράγα το 1798 με σολίστα τον ίδιο τον συνθέτη. Ο Μπετόβεν έγραψε το κοντσέρτο ως όχημα ανάδειξης της πιανιστικής του δεξιότητας σε μία ανέμελη εποχή της ζωής του γεμάτη καταζήση και αισιοδοξία, στοιχεία που αντανακλώνται και στο κοντσέρτο. Η μουσική ισορροπεί ανάμεσα στην αισθητική αναφορά στα κλασικά πρότυπα των Χάυντν και Μότσαρτ (κυρίως ως προς τη δομή και την ενορκήστρωση) και σε μία εμφανή τάση πρωτοπορίας. Η σύνθετη αρμονική γλώσσα, το μεγάλο εύρος συναισθηματικών αποχρώσεων και η μεγάλη έκταση (το δεύτερο μέρος είναι το μεγαλύτερο σε διάρκεια αργό μέρος σε κοντσέρτο για πιάνο του Μπετόβεν), το καθιστούν έργο καινοτόμο για τα δεδομένα της εποχής.

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ.2 ΣΕ ΣΙ ΥΦΕΣΗ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 19 (30΄)

I. Allegro co brio II. Adagio III. Rondo. Molto Allegro

Σε ηλικία 22 ετών ο Μπετόβεν εγκαταστάθηκε στη Βιέννη και σύντομα αναγνωρίστηκε ως ο σπουδαιότερος πιανίστας-συνθέτης της εποχής. Καταλυτικό ρόλο στη φήμη του έπαιξαν μεταξύ άλλων οι εκτελέσεις από τον ίδιο των δύο πρώτων κοντσέρτων για πιάνο, που γράφτηκαν με γνώμονα χρηστικό, χωρίς αυτό να αναιρεί τη μουσική τους αξία, για την οποία ο Μπετόβεν μεριμνούσε για χρόνια με αλλεπάλληλες αναθεωρήσεις. Η γένεση του Δεύτερου Κοντσέρτου ανάγεται ήδη στα χρόνια που ο συνθέτης ζούσε στη Βόννη· η πρώτη επιβεβαιωμένη δημόσια εκτέλεσή του έγινε στην Πράγα το 1798, εν όψει της οποίας αντικατέστησε το αρχικό φινάλε με αυτό που ακούγεται ως σήμερα, ενώ ακολούθησαν κι άλλες αλλαγές μέχρι την έκδοσή του το 1801. Ο Μπετόβεν ακολουθεί το «ασφαλές» μοντέλο των κοντσέρτων του Μότσαρτ, ενώ ειδικά στο φινάλε η παιγνιώδης διάθεση παραπέμπε ευθέως στον δάσκαλό του, Γιόζεφ Χάυντν. Πάντως, η πλούσια πιανιστική γραφή (επηρεασμένη από τα έργα του Μούτσιο Κλεμέντι) και ορισμένες απρόσμενες μακρινές μετατροπές προοιωνίζουν την κατοπινή εξέλιξη του ύφους του.

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ.3 ΣΕ ΝΤΟ ΕΛΑΣΣΟΝΑ, ΕΡΓΟ 37 (35΄)

I. Allegro con brio II. Largo III. Rondo. Allegro

Σε μία ιστορική συναυλία στο Theater an der Wien στις 5 Απριλίου 1803, ο Μπετόβεν παρουσίασε στο κοινό της Βιέννης τρία νέα έργα του: τη Δεύτερη Συμφωνία, το ορατόριο Ο Χριστός στο Όρος των Ελαιών και το Τρίτο Κοντσέρτο για πιάνο (ο ίδιος ήταν σολίστ), που είχε σε αδρές γραμμές γραφτεί την άνοιξη του 1800, αν και ο τελειομανής συνθέτης του συνέχιζε να κάνει διορθώσεις κυριολεκτικά μέχρι την τελευταία στιγμή πριν από τη συναυλία. Το μόνον από τα Κοντσέρτα του Μπετόβεν σε ελάσσονα τονικότητα, αποτελεί έργο χαρακτηριστικό της μετάβασης του συνθέτη προς την μεσαία περίοδο του δημιουργικού του έργου, την οποία χαρακτηρίζει έντονη δραματικότητα, επιβλητική ρητορική, εκτενέστερες, πιο αγωνιώδεις αναπτύξεις αλλά και μία εντυπωσιακά αργαγής αρχιτεκτονική. Όλα τα ανωτέρω στοιχεία είναι έκδηλα στο Τρίτο Κοντσέρτο, που παράλληλα άνοιξε νέους δρόμους στη συνύπαρξη σολίστα-ορχήστρας. Από πολλούς έχει επισημανθεί ως αισθητικό και δομικό του πρότυπο το Κοντσέρτο Κ.491 του Μότσαρτ, επίσης σε ντο ελάσσονα, που ο Μπετόβεν ιδιαίτερα εκτιμούσε.

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ.4 ΣΕ ΣΟΛ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 58 (35΄)

I. Allegro moderato II. Andante con moto III. Rondo. Vivace

Η σύνθεση του Τέταρτου Κοντσέρτου, που τοποθετείται περίπου στα έτη 1805-1806, έγινε μέσα σε μία περίοδο εκρηκτικής δημιουργικότητας, κατά την οποία ο Μπετόβεν έγραψε μερικά από τα μεγαλύτερα έργα του, όπως είναι η Πέμπτη Συμφωνία και το Κοντσέρτο για βιολί. Η πρεμιέρα του κοντσέρτου δόθηκε στις 22 Δεκεμβρίου 1808 στη Βιέννη με τον συνθέτη ως σολίστα. Το Τέταρτο διαφοροποιείται από τα υπόλοιπα κοντσέρτα για πιάνο του Μπετόβεν εκπέμποντας βαθιά εσωτερικότητα και κατασταλαγμένη γαλήνη. Το στοιχείο της δεξιοτεχνίας, αν και πανταχού παρόν, τίθεται στην υπηρεσία ενός οράματος μεγαλείου και μίας διάθεσης πρωτίστως στοχαστικής. Η εξωστρεφής λάμψη και η δραματικότητα, που διέπουν το μπετοβενικό έργο στο σύνολό του, δίνουν εδώ τη θέση τους σε μία αυθόρμητη και ολύμπια ποιητικότητα, ενώ η σχέση του πιανίστα με την ορχήστρα δεν είναι τόσο συγκρουσιακή όσο διαλογική. Η απρόσμενη έναρξη του έργου με την έκθεση του κύριου θέματος μόνο από το πιάνο αποτελεί μία μεστή νοήματος καινοτομία, που μέχρι σήμερα δεν έχει επαναληφθεί με ανάλογη επιτυχία.

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ.5 ΣΕ ΜΙ ΥΦΕΣΗ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 73 «ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟ» (38΄)

I. Allegro II. Adagio un poco mosso III. Rondo: Allegro ma non troppo

Παρά την κατάληψη της Βιέννης από τον στρατό του Ναπολέοντα το 1809 και την προσωπική οικονομική δυσπραγία του Μπετόβεν, ο συνθέτης κατόρθωσε μέχρι το τέλος της χρονιάς να ολοκληρώσει το Πέμπτο Κοντσέρτο για πιάνο, που από άποψη έκτασης, δεξιοτεχνίας και εκφραστικού εύρους είναι σαφώς μπροστά από την εποχή του. Η πρώτη εκτέλεση δόθηκε στις 11 Νοεμβρίου 1811 στη Λειψία με σολίστα τον Φρήντριχ Σνάνιντερ. Το προσωνύμιο «αυτοκρατορικό» δεν προέρχεται από τον συνθέτη· για το πώς προέκυψε έχουν διατυπωθεί ποικίλες απόψεις (από φράση ενός Γάλλου αξιωματικού στην πρεμιέρα, από χαρακτηρισμό του πιανίστα Γιόχαν Κράμερ κ.ά.) χωρίς καμία να έχει επιβεβαιωθεί. Το στομφώδες πρώτο μέρος είναι το μεγαλύτερο σε διάρκεια μέρος κοντσέρτου που είχε γραφτεί μέχρι τότε. Στο σημείο που ο σολίστας της εποχής θα αυτοσχεδίαζε μία καντέντσα, ο συνθέτης εκπλήσσει γράφοντας ο ίδιος μία σύντομη καντέντσα και εξαλείφοντας έτσι κάθε περιθώριο αυτοσχεδιασμού. Το λυρικό, εσωστρεφές αργό μέρος οδηγεί χωρίς διακοπή στο φινάλε, ένα ροντό λαμπερό, αρμονικά περιπετειώδες και γεμάτο δεξιοτεχνικές προκλήσεις.

Κείμενα: Τίτος Γουβέλης